

“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

2025-yil, 12-13-noyabr

“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY AND TRANSLATION STUDIES”

international scientific and practical conference

November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV

akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic
“Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР

Зухра Молдабаева,

Аға оқытушы

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті

Айжан Жанғылыш,

Қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

«№5 Қандыағаш қалалық жалпы білім беретін орта мектебі» КММ

Аннотация. В статье рассматриваются инновационные методы, направленные на формирование коммуникативной компетенции в процессе обучения. Автор анализирует современные педагогические технологии, активные формы обучения и цифровые инструменты, способствующие развитию языковых и социокультурных навыков обучающихся. Особое внимание уделено интерактивным стратегиям, проектным и кейс-технологиям, которые обеспечивают эффективность коммуникации в образовательной среде. В результате исследования определены педагогические условия и методические подходы, повышающие уровень коммуникативной активности и самостоятельности студентов.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, инновационные методы, педагогические технологии, интерактивное обучение, проектные технологии, языковое образование.

Abstract. The article examines innovative methods aimed at developing communicative competence in the learning process. The author analyzes modern pedagogical technologies, active learning formats, and digital tools that enhance students' linguistic and sociocultural skills. Particular attention is paid to interactive strategies, project-based learning, and case-study technologies that foster effective communication within the educational environment. The study identifies pedagogical conditions and methodological approaches that contribute to improving students' communicative activity and independence.

Keywords: communicative competence, innovative methods, pedagogical technologies, interactive learning, project-based learning, language education.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінде оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігі – ең маңызды құзыреттердің бірі. Білім берудің мазмұны білімді игертумен ғана шектелмей, сол білімді қолдана отырып тиімді қарым-қатынас жасай алу қабілетін қалыптастыруға бағытталуда. Коммуникативтік құзыреттілік дегеніміз – жеке тұлғаның тілдік құралдарды пайдаланып, түрлі жағдаяттарда өз ойын анық жеткізу және өзгені түсіну қабілеті. Ғалымдар бұл ұғымды әртүрлі сипаттайды; мысалы, К. Данцигер коммуникативтік құзыреттілікті адамның өз мүмкіндігіне сай коммуникациялық әрекетті жүзеге асыра білу қабілеті деп көрсетеді, оның негізінде әңгімелесушінің орнына өзін қоя білу, қарым-қатынасты қарсы тарапқа түсінікті етіп құра алу іскерлігі жатыр [Молдабаева К.Т.,2014]. Яғни, коммуникативтік құзыреттілік тіл білімі (лексика, грамматика, т.б.) мен сөйлеу дағдыларының бірлігін, сонымен бірге өзгелермен тиімді тілдесу үшін әлеуметтік-мәдени ережелерді сақтай білуді қамтиды.

Коммуникативтік құзыреттіліктің маңызы өте зор: ол тұлғаның айналасымен түсіністік орнатып, қоғамда табысты бейімделуіне негіз болады. Жаһандану дәуірінде шет тілдерін меңгеру, көпмәдениетті ортада қарым-қатынас жасай білу – бәсекеге қабілетті болудың басты шарттарының бірі. Оқу орындары түлектерінің тек пәндік білімін ғана емес, сондай-ақ тілдік қатынас дағдыларын дамыту – еңбек нарығы сұранысына және ХХІ ғасыр дағдыларына сай қажеттілік. Сондықтан орта мектептен бастап оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруға ерекше көңіл бөлінуде.

Дегенмен, мектеп тәжірибесінде бұл құзыреттілікті дамыту оңай іске аса қоймайды. Дәстүрлі оқыту әдістері оқушылардың сөйлеу белсенділігін төмендетіп, тілдік материалды жаттауға негізделген болатын. Мұндай әдістер оқушының шынайы коммуникацияда тіл қолдану білігін жеткілікті дамытпайды. Қатысымдық (коммуникативтік) әдіске көшу

қажеттігі көптен айтылып келе жатқанымен, практикада көптеген мұғалімдер грамматикалық-аудармалық, сұрақ-жауап сияқты ескі тәсілдерге сүйенуді жалғастыруда [Al-Amri H.M., 2020, 277]. Себебі мұғалімдердің жаңа әдістерді қолдануда дайындық деңгейі әрқелкі, сондай-ақ нақтылы әдістемелік нұсқаулардың, үлгі сабақтардың тапшылығы да ықпал етеді. Орта мектеп контексінде коммуникативтік құзыреттілікті дамытуға кедергі келтіретін өзекті мәселелердің қатарына мыналарды жатқызуға болады: оқу процесінің әлі де мұғалімге бағытталуы, сыныптағы оқушы санының көптігі (әр балаға сөйлесуге уақыт жетіспейді), шет тілдік ортаның болмауы, емтиханға дайындалудың басымдылығы (ауызша сөйлеуге емес, тестке дайындалу) және мұғалімдердің инновациялық технологияларды игеру қажеттігі. Бұл проблемалар коммуникативтік дағдыларды қалыптастырудың жаңа, тиімді жолдарын іздестіруді талап етеді [Құрманова А.К., 2022, 95]. Қазіргі таңда педагогикада оқытудың бірқатар инновациялық әдістері ұсынылып, олардың оқушылардың тілдік қарым-қатынас қабілеттерін дамытудағы оң ықпалы ғылыми тұрғыда дәлелденуде. Төменде осындай әдістердің мәні мен артықшылықтары қарастырылады.

Орта мектепте оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруда кездесетін өзекті мәселелерге тоқталсақ, ең алдымен дәстүрлі тіл үйрету тәсілдерінің тиімсіздігі айқын көрінеді. Қалыпты жағдайда көптеген мектептерде шет тілін оқытуда грамматиканы жаттату, мәтін аударту, дайын диалогтарды жатқа айтқызу сияқты әдістемелер басым болып келгені белгілі. Мұндай біржақты әдістер оқушыны тілдік ортада еркін сөйлесуге үйрете алмады, нәтижесінде оқушылар жылдар бойы тіл оқығанымен, оны өмірде қолдануда қиналатын жағдай жиі ұшырасады. Қатысымдық бағыттағы әдістерге көшудің баяу жүруінің бір себебі – мұғалімдердің инновациялық әдістемелерді игеруіне уақыт пен қолдаудың жеткіліксіздігі. Зерттеушілердің айтуынша, көптеген мұғалімдер коммуникативтік оқытуға толық көшуден қашқақтайды, өйткені сабақта қолдануға болатын жаңа тәсілдер мен жаттығулар үлгілері жетіспейді. Бұл мәселе тек Қазақстанға ғана тән емес, өзге елдерде де байқалады.

Сонымен қатар, орта мектепте сынып контингенті үлкен болуы оқушылардың сабақта сөйлесу белсенділігін шектейді – әр оқушыға сөйлеп, пікір айтуға аз уақыт тиеді. Оқу жоспарындағы уақыт тапшылығы да әсер етеді: бағдарламаны орындау мақсатында мұғалім сөйлеп, оқушы тек тыңдаушы рөлінде қалып қояды. Оқушылардың мотивациясының төмендігі де коммуникацияға кедергі: егер оқу материалы қызықсыз немесе өмірлік маңызы түсіндірілмесе, бала тілді тек бағадан өтетін пән ретінде қабылдайды.

Орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында (жаңартылған бағдарлама) Қазақстан мектептерінде құзыреттілікке бағытталған білім беруге көшу жүріп жатыр. Бұл оң өзгеріс болғанымен, оны іске асыруда кездесетін қиындықтар бар. Мұғалімдердің біліктілігін арттыру қажеттігі туындауда – жаңашыл әдістерді іс жүзінде тиімді қолдану үшін педагогтер арнайы даярлықтан өтуі тиіс. Сонымен бірге, оқу-әдістемелік материалдардың коммуникативтік бағытта қайта жасалуы, сыныптан тыс коммуникациялық орта қалыптастыру (тілдік үйірмелер, дебаттар, жобалар) сияқты мәселелер де өзекті.

Жалпы айтқанда, орта мектеп жағдайында коммуникативтік құзыреттілікті дамытудың басты түйінді проблемалары – дәстүрлі оқыту әдістерінің басымдығы және жаңашыл педагогикалық технологияларды енгізудегі олқылықтар. Дәл осы мәселелерді шешудің бір тиімді жолы – инновациялық әдістерді сабақ үдерісіне бейімдеу. Төменде осындай әдістердің бірнешеуіне жеке-жеке сипаттама беріліп, олардың артықшылықтары талданады.

Жобалық оқыту (Project-Based Learning, PBL) – оқушыларды шынайы өмірден алынған проблемаларды немесе тақырыптарды зерттеп, сол бойынша өнім әзірлеуге тартатын оқыту

әдісі. Бұл әдіс бойынша оқушылар топтарда ұзақ мерзімді жобалар орындап, ақпарат жинайды, талдайды және ақырында өз жұмысын көпшілікке қорғайды. Жобалық оқыту кезінде мұғалім бағыттаушы, кеңесші рөлін атқарып, оқушылар өз бетімен оқу-зерттеу әрекетіне көшеді. PBL оқушылардың сын тұрғысынан ойлау, мәселе шешу, ынтымақтастық дағдыларын дамытады және ең бастысы – оларды белсенді коммуникацияға ынталандырады. Оқушылар жобамен жұмыс барысында бір-бірімен талқылап, пікір алмасады, яғни табиғи тілдесу жағдайында ауызша сөйлеу практикасы артады. Жоба нәтижелерін қорғау кезінде аудитория алдында презентация жасап, өз идеясын жеткізу арқылы риторикалық қабілеттері шыңдалады. Сонымен қатар жобалық жұмыстың маңызды бөлігі – жобалық құжаттама мен есептер дайындау, бұл жазбаша тіл дамытуға ықпал етеді.

PBL әдісінің тиімділігі көптеген зерттеулерде дәлелденген. Мысалы, жақында Қазақстанда жүргізілген бір зерттеуде жобалық оқытуды ағылшын тілі сабағына енгізу студенттердің коммуникативтік дағдыларын айтарлықтай жақсартқаны анықталды: бірнеше айға созылған PBL эксперименті нәтижесінде қатысушылардың ауызша сөйлеу fluency-сі мен тыңдалым қабілеті едәуір өскен. Зерттеушілер жобалық тапсырмалар тіл үйренушілерді шынайы өмірге жақын жағдайларда тіл қолдануға мәжбүрлейтіндіктен, олардың практикалық коммуникациясы жақсаратынын айтады. Халықаралық тәжірибеге сүйенсек, жобалық әдіс оқушылардың жазу дағдыларын да жетілдіреді: шетелде өткізілген бірқатар эксперименттер PBL ықпалымен оқушылардың жазба жұмыс сапасы, ойды қағазға түсіру қабілеті жоғарылайтынын көрсетті. Бұл – жобалық әдістің тілдік төрт дағдыны (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) кешенді дамытуға мүмкіндік беретін қуатты құрал екенінің айғағы. PBL барысында оқу академиялық сипаттан шығып, нақты өмірлік міндетке айналады, сондықтан оқушылар үлкен қызығушылықпен және жауапкершілікпен жұмыс істейді. Осындай шынайы ортада тіл үйрену оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруда өте тиімді деп танылуда.

Сандық әңгімелеу – ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданып, белгілі бір идеяны немесе оқиғаны әңгіме түрінде баяндау әдісі. Бұл әдісте оқушылар мәтін, сурет, аудио, бейне сияқты цифрлық құралдарды пайдаланып, өз тарихын (story) құрастырады. Сандық әңгімелеу оқушылардың шығармашылығын оятып, оларды мазмұн жасауға тартады; сонымен бірге бұл – тілді үйренудің жаңашыл, қызықты жолы. Digital Storytelling әдісінде оқушы әуелі әңгімесінің сценарийін жазады (бұл жазбаша тіл тәжірибесі), кейін сол әңгімені өзі сөйлеп, дауысын жазып немесе сынып алдында баяндап береді (бұл – ауызша тіл практикасы). Әңгіме құрастыру процесінде оқушылар топпен де жұмыс істей алады, мысалы, бірі – мәтінін жазса, екіншісі – диктор, үшіншісі – монтаждаушы рөлін атқарады. Осылайша, сандық форматтағы бір жобаны шығару арқылы оқушылар арасында үздіксіз қарым-қатынас және бірлескен әрекет жүреді.

Ғылыми зерттеулер сандық әңгімелеудің коммуникативтік құзыреттілікке оң әсерін растайды. Сауд Арабиясында жүргізілген тәжірибеде 10-сынып оқушылары 12 апта бойы бірнеше цифрлы әңгіме жасаған; нәтижесінде сынып ішіндегі коммуникацияның жандана түскені және оқушылардың тілдік кей аспектілері (фонология, грамматика, сөздік қоры) едәуір жақсарғаны байқалды. Оқушылар бұл белсенділікті өте қызығып орындап, оның сабақтағы тілдік өзара әрекеттестікті молайтқанын атап өткен. Шынында да, сандық сторителлинг әдісі аудиторияда көптеген пікірлесу мүмкіндігін туғызады: оқушылар өз әңгімелерін бір-біріне көрсетіп, сұрақтар қояды, пікір алмасады, яғни тілдік қарым-қатынас табиғи жағдайда дамиды. Цифрлы әңгіме жасау барысында оқушылар айтылымның интонациясы, айтылуы (фонология) сияқты қырларына мән беруге мәжбүр, өйткені өз дауыстарын жазып, оны тыңдай отырып

кателерін түзейді. Сонымен бірге, бұл әдіс арқылы жазуға үйрету де жеңілдейді: оқушы қызықты хикая жазу арқылы грамматика мен лексиканы шығармашылықпен қолдануды үйренеді.

Сандық әңгімелеу технологиясы тіл үйренушілердің уәждемесін (мотивациясын) көтеретіні де белгілі. Қағаз-қаламға қарағанда компьютерде, смартфонда жұмыс істеу бүгінгі оқушыларға етене жақын. Өз өміріндегі, қоғамдағы оқиғалар туралы мультимедиалық өнім жасап, оны достарымен бөлісу оқушыларға қуаныш әкеледі, нәтижесінде тілде еркін сөйлеуге деген сенімі артады. Digital storytelling әдісін қазақ тілі мен әдебиеті, тарих сабақтарында да қолдануға болады – мәселен, тарихи тұлға туралы қысқаметражды деректі әңгіме жасау, белгілі шығармадағы кейіпкер атынан видеохикая құру сияқты тапсырмалар оқушылардың әрі тілдік, әрі танымдық қабілеттерін дамытады. Осы тұрғыдан, сандық әңгімелеу – коммуникативтік құзыреттілікті интеграцияланған тәсілмен жетілдіретін әмбебап, заманауи әдіс.

Кейс әдісі – білім алушылардың нақты жағдаяттар мен мәселелерді талдап, оларды шешу бойынша ұсыныс дайындауын көздейтін оқыту тәсілі. Алғашында бизнес, құқық, медицина салаларында кең қолданылған бұл әдіс қазір жалпы білім беруде де тиімді құралға айналууда. Кейс-стади барысында мұғалім белгілі бір оқиғаны немесе проблема сипаттамасын (кейсті) ұсынады; оқушылар оны жеке немесе топта зерттеп, пайда болған мәселелерді анықтайды, өз шешімдерін немесе қорытындыларын шығарады. Сабақ барысында кейсті талқылау (дискуссия) жүреді, әр оқушы өз пікірін айтып, басқалардың пікірін тыңдайды. Демек, case-study – негізінен пікірталасқа, диалогқа құрылған интерактивті әдіс, ол оқушылардың ауызша сөйлеу дағдысын дамытудың тамаша мүмкіндігі. Иллинойс университетінің оқыту орталығы кейс әдісін *«студенттерді сын тұрғысынан ойлауға, коммуникация және топтық жұмыс дағдыларына баулитын, талқылауға негізделген оқу әдісі»* деп сипаттайды [The Case Method – Teaching guide, 2023]. Расында, кейс талдау кезінде оқушылар мәселені шешу үшін ұжымда ақылдасып, түрлі көзқарастарды тыңдап, өз аргументтерін келтіреді. Бұл үрдіс оларға тыңдай білу, өз пікірін дәлелді жеткізу, топта келісімге келу сияқты коммуникацияның маңызды қабілеттерін үйретеді.

Кейс әдісінің тағы бір пайдалы жағы – оның өмірмен байланыстылығында. Көп жағдайда жағдайлық тапсырмалар нақты өмірден алынған немесе соған ұқсас етіп құрастырылған болады. Мысалы, экология тақырыбында география сабағында мұғалім «қалдықтарды сұрыптамайтын қала» туралы кейс ұсынып, оқушыларға сол қала әкімдігіне тұрғындардың қоқысты бөлек жинауы үшін үгіт-насихат жоспарын жасау міндетін береді делік. Бұл тапсырманы орындау барысында оқушылар шағын топтарда жиналып, мәселені талқылап (ауызша коммуникативтік әрекет), кейін өз жазбаша жоспарларын әзірлейді (жазбаша коммуникация). Соңында әр топ әкімдікке өз ұсынысын ауызша презентация түрінде жеткізеді. Байқалатыны, бар кезеңде балалар әртүрлі коммуникациялық формаларды пайдаланады: еркін диалог, көпшілік алдында сөз сөйлеу, ресми стильде құжат дайындау. Осының бәрі кешенді түрде коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға қызмет етеді.

Кейс-стади оқушылардың пәндік білімін өмірде қолдана білуін дамытып, оқу материалының мағынасын терең түсінуге жол ашады. Оқушылар тек дайын фактіні жаттамай, «неге?» және «қалай?» деген сұрақтарға жауап іздейді. Мұндай контекстік оқу коммуникациямен тікелей ұштасады, себебі білім алушылар белсенді түрде сұрақ қойып, жауап беру, пікір қосу арқылы білімді өзара алмасу режимінде игереді. Кейс әдісін тиімді өткізу үшін мұғалім де фасилитатор ретінде сауатты сұрақтар қойып, бағыттап отыруы керек. Жалпы, бұл әдіс орта мектепте тарих, қоғамтану, биология сияқты пәндерде, сондай-ақ тіл

сабақтарында да қолданылып жүр. Мысалы, әдебиет сабағында кейіпкерлердің қиын жағдайдағы іс-әрекеттерін талдату – кейс тәсілінің бір түрі. Қорыта айтқанда, кейс-стади әдісі оқыту процесін өмірдегідей коммуникацияға барынша жақындатып, оқушылардың қарым-қатынас құзыреттілігін табиғи жолмен арттырады.

Жоғарыда сипатталған әдістерді қолданудың арқасында оқушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын қатар дамытуға болады. Дәстүрлі сабақтарда бұл екі аспект көбіне бөлек қарастырылса (мысалы, бір сабақ тек сөйлесуге, келесі сабақ тек жазуға бағытталуы мүмкін), инновациялық әдістер аясында оқушылар кешенді коммуникациялық тәжірибеден өтеді. Әр әдістің тілдік дағдыларды жетілдірудегі рөлін қысқаша талдап көрейік:

Жобалық оқытуда оқушылар жобаны іске асыру барысында үнемі ауызша қарым-қатынас жасап отырады – топ ішінде пікірталас жүргізу, жоспар құру, рөлдерді бөлу кезіндегі сөйлесу оқушылардың еркін сөйлеу қабілетін дамытады. Жоба соңында нәтижелерін ұжым алдында қорғау арқылы олардың көпшілік алдында сөйлеу, презентация жасау дағдылары қалыптасады. Сонымен бірге, кез келген жобаның маңызды бөлігі – жазбаша құжаттар дайындау (мысалы, есеп, эссе, күнделік). Оқушылар жобалық жұмыс барысында ақпаратты өз сөздерімен жазып үйренеді, бұл олардың жазу стилін, емле-грамматикасын жетілдіреді. Жобалық әдіс бойынша жүргізілген бір зерттеу тіпті PBL-дың оқушылардың жазба жұмыстарының сапасына айтарлықтай әсер етіп, жалпы жазу шеберлігін жақсартқанын анықтаған. Яғни, PBL аясында ауызша және жазбаша сөйлеу біртұтас дағды ретінде дамиды.

Сандық әңгімелеу әдісі де оқушылардың тілдік төрт дағдысын (тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу) ықпалдастыра дамытады. Digital storytelling кезінде әр оқушы өз мәтінін жазады, сондықтан ол ойын байланыстырып жазуға, қажетті сөздерді іріктеуге дағдыланады; мәтінін бірнеше рет редакциялап, грамматикалық тұрғыдан дұрыс, түсінікті сөйлемдер құрастыруға тырысады. Бұл – жазбаша тілдегі шеберлікті шыңдайтын тиімді жол. Екіншіден, оқушы жазған әңгімесін дауысқа салып оқиды немесе видеоролик ретінде сыныпқа ұсынады, осылайша ауызша сөйлеу дағдысы іске қосылады. Цифрлы әңгіме жасау үдерісінде оқушылар өзара әңгімелерін ауызша бөлісіп, пікір алмасатындықтан, тілдік орта қалыптасып, бір-бірінің қателерін түзету, кеңес беру арқылы интерактивті тілдесу жүреді. Осының бәрі олардың еркін сөйлеуіне, акцентті түзетуіне, дұрыс айтуына септігін тигізеді. Сандық сторителлинг оқушылардың тыңдалым дағдыларын да дамытады, өйткені олар сыныптастарының әңгімелерін тыңдап, түсінуге үйренеді.

Кейс-стади әдісі негізінен ауызша коммуникацияны дамытуға бағытталған. Сабақтағы кейс талқылауы барысында әр оқушы мүмкіндігінше өз ойын айтуға тартылады, жұпта, топта, бүкіл сыныппен дискуссия жүргізу арқылы диалогтық сөйлеу тілі жетіледі. Оқушылар нақты проблема бойынша пікірлерін білдіріп, дәлелдер келтіргенде монологтік сөйлеу машығы да шыңдалады – тұтас ойды бастан-аяқ жүйелі жеткізуге жаттығады. Тыңдау және жауап беру – кейс әдісінің ажырамас элементі, сондықтан балалар сұхбаттасу, сұрақ қою, реакция білдіру мәдениетін үйренеді. Кейс әдісінде кейде оқушылардан шешімдерін жазбаша эссе немесе есеп түрінде тапсыру сұралады, не болмаса өз презентациясының тезистерін қағазға түсіреді. Осы арқылы жазбаша тілде тұжырым жасау, ресми стильде жазу біліктері дамиды.

Жалпы, инновациялық әдістерді қолдану оқушылардың ауызша және жазбаша тіл дамытуға арналған мүмкіндіктер санын еселейді. Оқушы тіл үйренудің объектісі емес, тілдік қатынастың белсенді субъектісі болады – сөйлеседі, тыңдайды, жазады, оқиды. Мұндай белсенді тәжірибе барысында қарым-қатынас жасаудың психологиялық кедергілері жойылады, оқушылар өзіне деген сеніммен сөйлесуге үйренеді. Өз ойын түрлі формада жеткізу шеберлігі дамиды, сөздік қоры молаяды, тілдің грамматикалық құрылымдарын іс жүзінде

қолдану автоматтандырылады. Бір сөзбен айтқанда, инновациялық әдістерді жүйелі пайдалану арқылы орта мектеп оқушыларының коммуникативтік құзыреттілігі жан-жақты және тиімді қалыптасады.

Қорыта келе, орта мектеп оқушыларының коммуникативтік құзыреттілігін дамыту – заманауи білім берудің басты міндеттерінің бірі әрі білім сапасын арттырудың маңызды көрсеткіші. Коммуникативтік құзыретті тұлға қалыптастыру оқушының болашақ академиялық және кәсіби жетістігінің, қоғамда белсенді азамат болып орнығуының негізі болады. Дегенмен дәстүрлі оқыту әдістері бұл мақсатқа толық қол жеткізе алмайтындықтан, педагогикада тың шешімдер қажет болды. Баяндамада қарастырылған инновациялық әдістер – жобалық оқыту, сандық әңгімелеу, кейс-стади – осы сұранысқа берілген тиімді жауап болып табылады. Әрқайсысының өз ерекшеліктері бола тұра, бұл әдістердің ортақ пайдасы – олар оқушыны оқу процесінің белсенді қатысушысына айналдырады, білімді өмірде қолдануға үйретеді және ең бастысы – шынайы коммуникация жағдайында оқытады. Зерттеулер мен практика көрсеткендей, бұл тәсілдер оқушылардың тілдік құзыретін едәуір жақсартып қана қоймай, олардың сын тұрғысынан ойлау, бірлесіп жұмыс істеу, шығармашылықпен проблемаларды шешу секілді жан-жақты қабілеттерін дамытады.

Әрине, инновациялық әдістерді оқу үдерісіне ендіру мұғалімнен де жоғары дайындықты, әдістемелік шеберлікті талап етеді. Жаңашыл тәсілдерді қолдану барысында кездесетін қиындықтарды (материалдық-техникалық база, уақыт шектеуі, мұғалімдердің дайындық деңгейі, т.б.) шешу үшін білім ұйымдары тарапынан қолдау қажет. Мұғалімдердің біліктілігін арттыру курстарында жобалау технологиясы, цифрлық білім беру бойынша арнайы модульдер енгізу – құзыретті маман даярлаудың ажырамас бөлігі.

Коммуникативтік құзыреттілігі қалыптасқан оқушы – бұл тек тілдік білімді меңгерген оқушы емес, ол – пікірін ашық әрі нақты жеткізе алатын, өзгелермен тиімді өзара әрекеттесе алатын, түрлі әлеуметтік-мәдени ортада жол таба білетін жан-жақты дамыған тұлға. Орта мектептен бастап оқу барысында осындай қасиеттерді сіңіру – бүгінгі күннің талабы. Инновациялық әдістерді жүйелі түрде жүзеге асыру арқылы қазақ мектептерінде де оқушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын жаңа сапалық деңгейге көтеруге мүмкіндік бар. Бұл өз кезегінде ұлттың білімді, коммуникабельді, заман ағымына бейім азаматтарын тәрбиелеуге қызмет етпек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мулдабекова К.Т. Ақпараттық технологиялар арқылы болашақ мамандардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру: Пед. ғыл. докторы (PhD) дисс. авторефераты. – Алматы: Абай ат. ҚазҰПУ, 2014.
2. Al-Amri H.M. Digital Storytelling as a Communicative Language Teaching Based Method in EFL Classrooms // *Arab World English Journal*. – 2020. – Vol. 11, No. 1. – P. 270–281.
3. Құрманова А.К. Білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастырудың тиімді әдістері // Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау университетінің хабаршысы (Филология сериясы). – 2022. – №2. – 91–99 бб.
4. Center for Innovation in Teaching & Learning (University of Illinois at Urbana-Champaign). *The Case Method – Teaching guide*, 2023. – [Электронды ресурс]. Қолжетімділігі: citl.illinois.edu
5. Asadov, M. (2025). The concept of individualism and absurdity in Camus' the stranger. *American Journal of Philological Sciences*, 5(03), 119-123.
6. Bekmuradova, Z. E., & Mamatov, A. (2022). Etymological and structural study of chiasmus. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 12(2), 7-10.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantıları	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДИЛЬБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДИЛЬБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДИЛЬБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтніндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta’limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o‘quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO‘BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o‘rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so‘ng sinxron tarjimaning paydo bo‘lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o‘zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO‘ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida	588

123.	Zuhra ZOKIROVA. Jorj Oruel “Molxona” asaridagi satirik jumlar tarjimasining madaniy jihatdan moslashtirilganligi	591
124.	Mokhinur GELDIEVA. “Kecha va kunduz” romani inglizcha tarjimasida leksik-semantik hamda sintaktik o‘ziga xoslik	593
125.	Dilnoza OLIMOVA. Ritm va takorlash: “Alpomish” dostonining Qosimboy Ma’urov tarjimasida sintaktik-semantik transformatsiyalar	596
126.	Mohichehraxon ANVAROVA. Zamonaviy texnologik terminlarni tarjima qilish usullari	599
127.	Xosiyatxon QO‘CHQORALIYEVA. The role of Reynold Nicholson and John Arberry’s translation in the study of sufi literature	603
128.	Nargizaxon MIRAXATOVA. Dariy tilidagi ba’zi somatizmlar qatnashgan maqollarning o‘zbek tiliga tarjima qilish masalasi	606
129.	Munisa NAZIROVA. O‘zbek va ingliz tilidagi idiomalarning qiyosiy tarjimalari	609
130.	Муниса ТОШБОЕВА. Стратегии транскреации и адаптации политических реалий в узбекском цифровом медиадискурсе	612
131.	Mahliyo FAYZULLAYEVA. Sinxron tarjimada ekvivalentlik va muqobillik masalasi	615
132.	Достонбек АХМАДОВ. Первый шаг к академической истории перевода	618
133.	Sevinch MIRZALIYEVA. Badiiy tarjimada leksik-stilistik bo‘yoqdorlik muammolari	623
134.	Nozima QAYUMOVA. The impact of artificial intelligence on the translation process and the transformation of the translation profession	626
135.	Ситора ТУРСУНБОЕВА. Грамматические и лексические трансформации в художественном переводе	629
136.	Миннура ЮЛДАШЕВА. Об узбекских переводах произведений Чингиза Айтматова	633
137.	Раънохон ХОЛОВА. Роль невербальной коммуникации в синхронном переводе с русского на узбекский	636
138.	Aziza MAHAMMATOVA. Bilvosita tarjimada tarjimon mahoratining namoyon bo‘lishi	640
139.	Mashhuraxon MAHAMMADALIYEVA. Tarjimashunoslik: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	644
140.	Nozima ABDURAHMONOVA. Tibbiy terminlarni tarjima qilishda so‘zma-so‘z va erkin yondashuvlarning o‘zaro ta’siri	646
141.	Azimjon AXMEDOV. Frazeologiya va frazeografiya tarixiga umumiy nazar	649
142.	Madinabonu OLLABERGANOVA. Comparative-methodology and typology in language and literature education	654
143.	Мўхаббат МАССАДИКОВА, Akerke ALTINBEKOVA. Masallarda toplumsal normlar bag‘lamida adalet ve ceza kavrami	657
144.	A’zamxon SOBITOV. Zoonimlarning etnolingvistik va madaniy konnotatsiyalari	665
145.	Vazira ABDIEVA. The essential role of intercultural communication competence in various fields	668

146.	Oyshajon USMONOVA. Structural and semantic aspects of legal terminology in the context of linguistic comparativism	670
147.	Diyora AKRAMOVA. The use of labor-related euphemisms in English and Uzbek linguistics	675
148.	Zebuniso FAYZULLAYEVA. Nemis va o‘zbek tillaridagi fe‘l mayllarining chog‘ishtirma tadqiqi	679
149.	Dilnoza NURULLAYEVA. Ma‘dan komponentli frazeologik birliklarda insonga xos xususiyatlar	683
150.	Dilorom KHURRAMOVA. Semantic features of mimetic words in Uzbek and Korean	686
151.	Munisa KARIMOVA. Ingliz fe‘llari aspektualligini belgilashda funksional-semantik yondashuv va harakat turlari (aktionsart)	690
152.	Gulzoda SUYUNOVA. The evolution of the verb “to be” from Proto-Indo-European to Proto-Germanic	693
153.	Temur ASHUROV. Realia as cognitive and linguocultural anchors in multilingual communication: towards a new integrative model	700
154.	Shahnoza NAZAROVA. O‘zbek va nemis tillarida tanqid nutqiy akti: lingvopragmatik xususiyatlar	703
155.	Shoxida NAZAROVA. Bilvosita nutqning pragmatik jihatlari	706
156.	Lobar RAHIMQULOVA. Ijtimoiy tarmoq matnlarini lingvistik tahlil qilishning ahamiyati	710
157.	Farrukh ABDUSAMATOV. How speech act theory (sat) is applied in discourse analysis	713
158.	Gulmira ERGASHEVA. Davlat boshqaruvi terminlari xususida ayrim ilmiy-nazariy qarashlar	717
159.	Nodira BEKMATOVA. The lexicon of the machine: decoding the new language of AI	720
160.	Munisa DUSTBERDIYEVA. Causative syntaxemes, the use of preposition “under”	724
161.	Nigora ISMATULLAYEVA. Globallashuv konseptining semantik qirralari	727
162.	Mahliyo JALISHOVA. Persuazivlik argumentatsiya va manipulyatsiya o‘rtasida: mediadiskursdagi kommunikativ-pragmatik jihatlar	730
163.	Ozoda QURBONOVA. O‘zbek tilida gidrometeorologik terminlar sinonimiyasi	733
164.	Guljahon RAHMATULLAYEVA. Ruhiiy holatlarni ifodalovchi leksik birliklarning semantik tarmoqlanishi	736
165.	Yulduz SATTOROVA. Siyosiy diskursda aforistik ifodalarning kognitiv qiyosiy tahlili: ingliz va o‘zbek tillari misolida	743
166.	Umida ELMURATOVA. O‘zbek va koreys tillarida shaxs konseptosferasining periferik birliklari	746
167.	Nafosat RAIMOVA. Ijtimoiy chegaralangan leksikaning struktur va semantik xususiyatlari	749
168.	Dilnura YULDASHEVA. Ingliz tilidagi ayrim siyosiy terminlarning etimologik tahlili	751

169.	Maftuna AZIMOVA. Language, context, and intention: a linguapragmatic analysis of code-switching in Uzbek-English conversations	754
170.	Samira RAXIMOVA. Konseptual metaforalar milliy tafakkurning aks-sadosi sifatida: ingliz va o‘zbek tillarining qiyosiy tahlili	759
171.	Gulrom ABDULLAYEVA. Koreya va o‘zbek madaniyatida ota-onaga sadoqat tushunchasining lingvokulturologik tahlili	764
172.	Мубинабону МАМАЛАТИПОВА. Этимология русских числительных	766
173.	Durdona XO‘JAMURODOVA. Lingvistik komparativistikaning taraqqiyot omillari	771
174.	Зохида КИЛИЧЕВА. Отражение общественной жизни в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин»	774
175.	Zilola ISLOMOVA. Ingliz va o‘zbek tillarida qo‘shma so‘zlar yasalishi	780
176.	Nasiba JUMAeva. Literary representation of globalization challenges in contemporary Turkish fiction	785
177.	Gulhayo ORTIQOVA. Charlz Dikens ijodida ramziylik, an’analar va ma’naviy munosabatlarning aks etishi	787
178.	Malohat AYDARALIYEVA. XX asr G‘arb va Sharq adabiyotida ayol obrazi tasvirlanishining o‘ziga xos jihatlari	790
179.	Bahora ABDIYEVA. XVI asrga oid nemis masallari tahlili hamda ularda hasad, ochko‘zlik, beodoblik va sabrsizlik kabilarning tasviri	793
180.	Мунаввара ХАСАНОВА. Проблема нравственного совершенствования личности в творчестве Л. Н. Толстого	795
181.	Shahnoza IKROMOVA. Eastern and Western mentality: a structural comparison of “Mehrobdan chayon” and “Pride and prejudice”	800
182.	Umida PIRNAPASOVA. Functional approach to teaching language	804
183.	Maftuna ASKAROVA. Kognitiv tamoyillar nazariyasining shakllanishi	807
184.	Dilnoza SHONAZAROVA, Gulchehra YO‘LDASHEVA. Maktabgacha ta’limda elektron doska orqali ingliz tilini o‘rgatish samaradorligi	811
185.	Abdurauf BOZOROV. A comparative analysis of pedagogical models focusing on the transition from traditional to digital methodologies	815
186.	Айдана ҚУАНЫШ. Ертегілердегі диалог құрылымының стилистикалық ерекшелігі	818
187.	Shirinoy YAKHSHIMURATOVA. The method of cross-cultural comparison in foreign language lessons	826
188.	Sevinch XUDOYBERDIYEVA. Constructive and behavioral methods in teaching English as a second language	829
189.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Нурсая КАДЫРОВА. Қазақ тілін оқытудағы тілдік орта мен мотивация факторы	832
190.	Aziza JALOLOVA. Chet tilini o‘qitishda talabalarning tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda interfaol usullarning roli	836
191.	Инобатхон УМАРОВА. Роль когнитивистики в обучении русскому языку узбекских студентов	839
192.	Mubina GANIYEVA. Comparative analsis of speech etiquette in hisrorical and modern educational contexts	844

193.	Гулсевар САИДОВА. Языковые особенности творчества А. С. Пушкина и их использование в преподавании ТРКИ	846
194.	Садокат ОЛИМЖОНОВА. Изучение творчества А. С. Пушкина в преподавании русского языка как иностранного	853
195.	Sokina IRISBAYEVA. Moral and ethical values in Uzbek and English proverbs: a comparative study	860
196.	Музаффар ХОДЖАХАНОВ. Структурный и синтаксический анализ терминов статистики в английском и русском языках	864
197.	Shahnozabonu NEMATOVA. The Interconnection Between Gender and Language: A Historical and Sociolinguistic Perspective	866
198.	Мохира ЭШКУВАТОВА. Роль грамматического комментария в преподавании русского как иностранного	870
199.	Nazokat G‘offorova. Zulfiya she’rlari tarjimasida metaforalar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari	873
200.	Адолат Бобо-Хожаева. Тюркские заимствования в русском языке: пространство билингвизма и историческая перспектива	877